herpy

WĘŻE

D'Albertis's Python

Leiopython albertisii

Leiopython albertisii to średniej wielkości pyton z nizinnych lasów Nowej Gwinei, o lśniąco czarnej głowie, białych łuskach wargowych i gładkim, opalizującym ciele, które w świetle mieni się od brązowofioletowego po niebieskoczarny. Jest aktywny nocą, szybki i często defensywny. Gatunek wymaga stabilnego ciepła, wysokiej wilgotności powietrza i doświadczonego opiekuna, ale jest odporny, gdy warunki są właściwe.

Rodzina: Pythonidae Dawna nazwa: *Liasis albertisii; Bothrochilus albertisii*

NAJWAŻNIEJSZE FAKTY

ZWIERZĘ

Wielkość dorosłego osobnika	**180-210 cm** długość całkowita z ogonem
Długość życia	**20-30 lat**
Aktywność	**W nocy**
Tryb życia	**Nadrzewny i naziemny**
Środowisko	**Las deszczowy i mokradła**
Trudność	**Doświadczony**

HODOWLA

Min. terrarium	**180 × 60 × 60 cm** D × S × W dla 1 dorosłego osobnika
Temperatura w dzień	**25-30 °C**
Miejsce wygrzewania	**32-35 °C**
Temperatura w nocy	**22-25 °C**
Wilgotność	**70-80%**
Woda	**Miska z wodą**
UVB	**Opcjonalne**
Pokarm	**Kręgowce**
Utrzymanie	**Pojedynczo**

ROZMNAŻANIE

Rozmnażanie	**Jajorodny**
Dojrzałość płciowa	**36-48 miesięcy**
Wielkość zniesienia	**10-14 jaj**
Inkubacja	**55-65 dni** przy 30-32 °C

OCHRONA I FORMALNOŚCI

CITES	**Załącznik II**
Załącznik unijny	**Załącznik B**
IUCN	**Najmniejszej troski (LC)**

O gatunku

Leiopython albertisii to średniej wielkości pyton o gładkich, silnie błyszczących łuskach i wyraźnie odgraniczonej głowie. Ciało nie ma wzoru. Jest brązowofioletowe z żółtawym brzuchem albo niebieskoczarne z szarym brzuchem, a łuski zmieniają barwę w świetle, mieniąc się na niebiesko, fioletowo i zielono. Głowa jest lśniąco czarna, a łuski zarówno górnej, jak i dolnej wargi są białe z czarnym obrzeżeniem w przedniej części. Małe jasne plamki za okiem są jedynym jasnym znakiem na głowie. Gatunek ma termoreceptywne dołki zarówno w górnej, jak i w dolnej wardze, którymi w ciemności wykrywa stałocieplną zdobycz.

Dorosłe osobniki osiągają zwykle 180-210 cm długości, a pojedyncze dochodzą do około 240 cm. Nie ma wyraźnej różnicy wielkości między płciami. Młode mają po wykluciu około 40 cm i osiągają dojrzałość płciową po trzech do czterech latach. W niewoli żyją 20-30 lat, a mogą dłużej.

Taksonomia tego gatunku ulegała zmianom. W 2008 roku opisano kilka nowych gatunków na podstawie zwierząt dotąd zaliczanych do *L. albertisii*, m.in. *Leiopython biakensis* z Biak i *Leiopython huonensis* z półwyspu Huon, jednak obecnie ponownie uznaje się je za część *L. albertisii*. Południowy *Leiopython hoserae* jest natomiast odrębnym gatunkiem. *L. albertisii* jest gatunkiem północnym i różni się od niego łuskami na głowie, jasnymi plamkami za okiem, jaśniejszym ubarwieniem grzbietu i żółtawymi bokami. Niektórzy autorzy umieszczają rodzaj pod nazwą *Bothrochilus*. W handlu zwierzęta często sprzedaje się bez dokładnego oznaczenia, więc dany osobnik może należeć do innego gatunku z rodzaju *Leiopython*.

Zwierzęta w handlu pochodzą przeważnie z hodowli, ale wciąż pojawiają się też osobniki odłowione z natury. Zwierzęta z hodowli są zdrowsze, przyzwyczajone do rozmrożonego pokarmu i mniej defensywne. Odmiany barwne praktycznie nie występują, więc niemal wszystkie zwierzęta w handlu mają naturalne ubarwienie gatunku.

Czytaj więcej: Zakup zwierząt: odchów, odłów i transport

Występowanie i środowisko

Leiopython albertisii żyje na Nowej Gwinei, zarówno w jej indonezyjskiej części, jak i w Papui-Nowej Gwinei, oraz na kilku okolicznych wyspach: Salawati, Biak, Archipelagu Bismarcka, wyspie Normanby i północnych wyspach Cieśniny Torresa, należących do Australii. Stwierdzenia z Normanby są niepewne.

Lokalizacją typową jest Kapaur na półwyspie Onin oraz Andai koło Doreri w zachodniej Nowej Gwinei. W Papui-Nowej Gwinei gatunek znany jest m.in. z prowincji Milne Bay i Northern Province.

> **Naturalny zasięg:** Indonezja, Papua-Nowa Gwinea i Australia.

ŚRODOWISKO

L. albertisii występuje na większości obszaru Nowej Gwinei poniżej ok. 1 200 m i jest gatunkiem nizinnego lasu deszczowego, skrajów lasu i lasów nad ciekami wodnymi. Wąż przebywa głównie na dnie lasu, ale wspina się też na niższą roślinność i bywa widywany wysoko na drzewach. Jest związany z wilgotnymi terenami w pobliżu rzek i strumieni.

Wąż poluje nocą. Żywi się małymi i średnimi ptakami oraz ssakami, a młode zjadają głównie jaszczurki. Po posiłku złożonym ze ssaków regularnie zwraca kłębki niestrawionej sierści, także w niewoli. Jest to normalne i nie jest tym samym co wymioty.

Klimat jest ciepły i wilgotny przez cały rok, z opadami we wszystkich porach roku. Temperatura waha się tylko nieznacznie i nie ma chłodnego ani suchego okresu. Oznacza to, że *L. albertisii* nie potrzebuje zimowania, a wilgotność powietrza musi być utrzymywana na wysokim poziomie przez cały rok.

Czytaj więcej: Wilgotność, zraszanie i wentylacja

Hodowla

TERRARIUM

Dorosły osobnik potrzebuje terrarium o wymiarach co najmniej 180 × 60 × 60 cm (długość × szerokość × wysokość). Gatunek jest aktywny nocą i wykorzystuje całą powierzchnię dna, a zbyt ciasne warunki powodują stres i zachowania defensywne. Wysokość nie powinna być mniejsza niż 60 cm, ponieważ zwierzę również się wspina. Młode mogą zacząć w mniejszym terrarium, w którym mogą się w pełni wyprostować, i zwykle w ciągu dwóch lat przenosi się je do terrarium dla dorosłych.

Terrarium musi być na tyle szczelne, by utrzymywać wilgoć. PVC, melamina lub zabezpieczone drewno z drzwiami od frontu lepiej trzymają ciepło i wilgoć niż szkło. Szkło można stosować, jeśli zostanie zaizolowane i częściowo zasłonięte. Pokrywa musi być zabezpieczona, bo wąż jest silny i szuka wyjścia.

Jako podłoże stosuje się 5-8 cm włókna kokosowego, ziemi bez nawozów lub zrębków cyprysowych, najlepiej z warstwą mchu lub liści na wierzchu. Podłoże ma trzymać wilgoć, ale jego wierzchnia warstwa musi przesychać między zraszaniami, inaczej dochodzi do zgnilizny łusek. Odchody usuwaj od razu, a podłoże wymieniaj całkowicie co trzy do czterech tygodni. Urządź co najmniej dwie kryjówki, jedną w ciepłym, a drugą w chłodnym końcu, najlepiej ciasne, tak by wąż mógł leżeć przytulony do ścianek. Trzecia kryjówka z wilgotnym torfowcem pomaga podczas linienia. Dodaj grube gałęzie, korę korkową i wytrzymałe sztuczne lub żywe rośliny, które zapewniają osłonę wzrokową i możliwość wspinaczki.

Zwierzęta muszą mieszkać pojedynczo. Terrarium powinno stać w spokojnym miejscu bez dużego ruchu, ponieważ gatunek zwraca uwagę na ruch i wibracje.

TEMPERATURA

Potrzebny jest wyraźny gradient. W dzień w terrarium panuje 25-30 °C, od 25-27 °C w chłodnym końcu do 29-31 °C w ciepłym, a pod źródłem ciepła powierzchnia powinna mieć 32-35 °C. W nocy temperatura może spaść do 22-25 °C, ale nie niżej.

Ciepło najlepiej dostarczać od góry: żarówkami halogenowymi, promiennikami ceramicznymi lub panelami grzewczymi, wszystko sterowane termostatem. Mata grzewcza może być uzupełnieniem, ale podnosi tylko temperaturę podłoża, a nie powietrza. Nigdy nie używaj grzejących kamieni. Mierz temperaturę cyfrowymi czujnikami przy źródle ciepła i w chłodnym końcu. Żarówki i grzałki osłoń kratką, aby wąż nie mógł się poparzyć.

Zbyt niska lub zbyt wysoka temperatura objawia się utratą apetytu, problemami z drogami oddechowymi lub apatią. Gatunek pochodzi z klimatu tropikalnego i przez cały rok potrzebuje ciepła i wilgoci, bez chłodnej pory.

WILGOTNOŚĆ I WODA

Wilgotność powietrza powinna wynosić 70-80 %, a podczas linienia najlepiej nieco więcej. Gatunek ma cienką skórę i szybko się odwadnia, gdy powietrze jest zbyt suche. Włókno kokosowe, ziemia lub mech jako podłoże to najlepszy sposób na utrzymanie wilgoci, a pokrywa powinna być częściowo zakryta.

Zraszaj terrarium codziennie lub zastosuj system zraszania. Pozwól podłożu nieco przeschnąć między zraszaniami, aby nie dochodziło do zgnilizny łusek ani pleśni. Mierz wilgotność higrometrem umieszczonym na środku terrarium.

Wstaw dużą, ciężką miskę z wodą, w której wąż może się cały położyć. Gatunek często się kąpie, zwłaszcza przed linieniem, a miska jednocześnie podnosi wilgotność, szczególnie jeśli stoi przy źródle ciepła. Wymieniaj wodę codziennie, a natychmiast, jeśli zwierzę się w niej wypróżniło. Jeśli zwierzę stale się kąpie poza okresem linienia, może to wskazywać na roztocza, zbyt wysoką temperaturę lub podrażnienie skóry.

OŚWIETLENIE I UVB

L. albertisii jest aktywny nocą i dzień spędza w ukryciu. Światło powinno być włączone 12 godzin na dobę i całkowicie wyłączane na noc, aby zwierzę miało wyraźny rytm. Jeśli w terrarium są rośliny, lampa LED o barwie światła dziennego może obejmować część jego długości.

UVB nie jest konieczne, ale można stosować słabe oświetlenie UVB, ponieważ również nocne gady otrzymują w naturze trochę promieniowania UV. Światło powinno wtedy obejmować tylko część terrarium, aby wąż mógł się od niego oddalić. Strefa Fergusona nie została dla tego gatunku ustalona.

Jeśli w nocy potrzebne jest dodatkowe ogrzewanie, stosuje się źródło ciepła bez światła, np. promiennik ceramiczny lub panel grzewczy.

Czytaj więcej: Światło i UVB

ŻYWIENIE

L. albertisii zjada całe ofiary. Zwierzęta z hodowli dostają rozmrożone myszy i szczury i zwykle jedzą z dużym apetytem. Młode w naturze zjadają jaszczurki i na początku mogą być wybredne, dlatego kupuj tylko zwierzęta, które przyjęły już kilka posiłków z gryzoni. Używaj długiej pęsety, bo wąż ma silny odruch żerowania i atakuje szybko. Pokarm musi być rozmrożony i ogrzany, nigdy żywy.

Młode karmi się co 5-7 dni myszami, a później małymi szczurami. Zwierzęta powyżej roku dostają jedną ofiarę co 10-14 dni, a dorosłe jednego lub dwa dorosłe szczury co dwa do trzech tygodni. Ofiara może być najwyżej nieco szersza niż najszersze miejsce ciała węża. Urozmaicenie przepiórkami, kurczętami lub świnkami morskimi jest możliwe, ale niekonieczne.

Gatunek łatwo tyje, co może prowadzić do stłuszczenia wątroby. Regularnie waż węża i zmniejsz ilość pokarmu, jeśli przybiera na wadze bez wzrostu. Jeśli zaaklimatyzowane zwierzę odmawia jedzenia, przyczyną jest najczęściej niewłaściwa temperatura lub wilgotność, stres albo zbyt częste branie do ręki. Po wymiotach pomija się karmienie przez co najmniej dwa tygodnie, a kolejny posiłek powinien być mniejszy. Suplementacja witamin nie jest potrzebna przy karmieniu całymi ofiarami.

ZACHOWANIE I OBCHODZENIE SIĘ ZE ZWIERZĘCIEM

L. albertisii jest szybki, czujny i często defensywny, a wiele osobników nigdy nie staje się całkiem spokojnych. Zwierzęta z hodowli są łagodniejsze niż odłowione z natury, które mogą zachować swoją nerwowość przez całe życie. Gatunek nie lubi dotykania głowy i szybko atakuje, zwłaszcza w terrarium. Ugryzienia nie są groźne, ale mogą krwawić, ponieważ zęby są długie i zagięte do tyłu. Przy ugryzieniu związanym z karmieniem wąż trzyma uchwyt i owija się wokół dłoni.

Do wyjmowania zwierzęcia używaj haka, aby odróżniało branie do ręki od karmienia. Podtrzymuj całe ciało, poruszaj się powoli i trzymaj dłonie z dala od głowy. Sesje utrzymuj krótkie, pięć do dziesięciu minut, dopóki zwierzę przyzwyczaja się do brania do ręki. Najpierw umyj ręce, aby zapach nie przypominał ofiary. Trwa to miesiące, a nie tygodnie, a niektóre osobniki jedynie tolerują branie do ręki, nie czerpiąc z tego przyjemności. Przytrzymywanie na siłę zwiększa strach i prowokuje ugryzienia. Zwinięte ciało, szybkie ruchy języka i szyja wygięta w kształt litery S oznaczają, że zwierzę nie jest gotowe.

Zwierzęta muszą mieszkać pojedynczo, ponieważ trzymanie kilku razem powoduje stres i ryzyko zarażenia. Dwa osobniki łączy się tylko na krótkie, nadzorowane kopulacje. Dzieci nie powinny brać węża do ręki.

Rozmnażanie

DOJRZAŁOŚĆ PŁCIOWA I OKREŚLANIE PŁCI

Nie ma wyraźnej różnicy wielkości między płciami, dlatego płeć najpewniej określa się sondowaniem, które powinien wykonywać wyłącznie weterynarz lub doświadczony hodowca. Zwierzęta osiągają dojrzałość płciową po trzech do czterech latach. Samica przed rozmnażaniem musi być w pełni wyrośnięta i w dobrej kondycji. Jaką masę powinna mieć, nie zostało udokumentowane.

GODY I KOPULACJA

O rozmnażaniu tego gatunku istnieje niewiele udokumentowanej wiedzy. Zwierzęta trzyma się osobno, a dopiero w celu rozmnażania samca wpuszcza się do terrarium samicy. Obserwuj je, bo para nie zawsze do siebie pasuje, a widać to dopiero po połączeniu. Czy chłodniejszy okres lub krótsze dni sprzyjają rozmnażaniu, nie zostało udokumentowane. Gatunek pochodzi z klimatu tropikalnego bez wyraźnych pór roku, więc ewentualne zmiany temperatury i oświetlenia powinny być niewielkie.

SKŁADANIE JAJ I ZNIESIENIA

Samica składa około tuzina jaj; dokładny zakres nie został udokumentowany. Jaja sklejają się w zwarty pakiet, a samica owija się wokół nich ciasną spiralą. Potrzebuje ciemnej, spokojnej kryjówki z wilgotnym podłożem, np. skrzynki lęgowej, i nie wolno jej niepokoić. Ile zniesień składa w ciągu roku, nie zostało udokumentowane.

INKUBACJA

Inkubacja jaj trwa około dwóch miesięcy. Temperatura inkubacji nie została dla tego gatunku udokumentowana; 30-32 °C zapożyczono od pokrewnych pytonów. Samica może sama wysiadywać jaja albo umieszcza się je w inkubatorze na wilgotnym perlicie lub wermikulicie, bez obracania. Młode mają po wykluciu około 40 cm długości.

Czytaj więcej: Inkubacja jaj

ODCHÓW MŁODYCH

Młode trzyma się pojedynczo w małym, szczelnym terrarium z kryjówką, włóknem kokosowym i miską z wodą, przy takiej samej wysokiej wilgotności jak u dorosłych. Pierwsze posiłki to małe myszy podawane pęsetą. Młode w naturze zjadają jaszczurki, a niektóre są na początku wybredne, więc może być potrzebny krótki okres przejściowy z małymi jaszczurkami lub myszami o zapachu jaszczurki. Młode karmi się co 5-7 dni. W pełni wyrastają po trzech do czterech latach.

Zdrowie i częste błędy

Leiopython albertisii jest wrażliwy na błędy w zakresie temperatury i wilgotności. Najczęstsze problemy to:

- Infekcje dróg oddechowych przy zbyt niskiej temperaturze, zbyt suchym lub zbyt wilgotnym powietrzu albo złej higienie: świszczący oddech, śluz z nosa, otwarty pysk i apatia. Wymaga to weterynarza.
- Zgnilizna łusek, jeśli podłoże nigdy nie przesycha: przebarwione, miękkie lub pokryte pęcherzami łuski brzuszne. Pozwól podłożu przeschnąć między zraszaniami i zapewnij gałęzie, aby wąż mógł się osuszyć.
- Roztocza: małe czarne kropki, zwłaszcza przy oczach, szyi i kloace, a zwierzę często leży w wodzie. Nowe zwierzęta sprawdzaj w kwarantannie.
- Odwodnienie, ponieważ skóra jest cienka i wysycha w zbyt suchym powietrzu.
- Otyłość i stłuszczenie wątroby przy zbyt częstym karmieniu. Regularnie waż zwierzę.
- Wymioty przy zbyt dużej ofierze lub stresie. Pomiń karmienie przez co najmniej dwa tygodnie i sprawdź temperaturę.

- Oparzenia od żarówek bez osłony.
- Serpentowirus (dawniej nazywany nidowirusem), który jest rozpowszechniony wśród pytonów w niewoli. Wywołuje chorobę dróg oddechowych ze śluzem i otwartym pyskiem, zakażenie nie ustępuje, a wiele zakażonych zwierząt umiera. Trzymaj nowe zwierzęta w kwarantannie i przetestuj je u weterynarza, zanim znajdą się w pobliżu innych pytonów.

Zgłoś się do weterynarza z doświadczeniem w leczeniu gadów, jeśli zwierzę traci na wadze, odmawia pokarmu przez kilka tygodni, jego oddech brzmi niepokojąco lub skóra jest uszkodzona.

Czytaj więcej: Kwarantanna i higiena

Zawsze pytaj kogoś, kto się zna

Ten poradnik to dobry punkt wyjścia, ale nie zastąpi doświadczenia. Zwierzęta są różne, a wielu najważniejszych rzeczy można się nauczyć tylko od ludzi, którzy od lat hodują dany gatunek. Porozmawiaj z hodowcą, doświadczonym terrarystą lub weterynarzem, który zna gady i płazy, zanim kupisz zwierzę - i ponownie, gdy coś wygląda niepokojąco.